

Ook Boomvalken *Falco subbuteo* nemen wel eens een zonnebad

Hans Potters

In De Takkeling 7(2) zijn enkele gevallen beschreven van zonnende roofvogels (Bijlsma *et al.* 1999). Ofschoon de Boomvalk in dit artikel wel wordt genoemd als een soort die zon-gedrag kan vertonen, worden er geen Nederlandse voorbeelden gegeven. Ook de monografieën over de Boomvalk van Bijlsma (1980) en Fiuczynski (1987) maken geen melding van het fenomeen. Chapman (1999) beweert zelfs dat zon-gedrag bij valken, met uitzondering van een drietal Neotropische soorten, nimmer is geobserveerd. Het heeft er dus alle schijn van dat zonnebadende Boomvalken zelden worden waargenomen. Wat dat betreft vormt de soort een buitenbeentje in de groep van in ons land broedende roofvogels. Ondanks de honderden uren die de afgelopen jaren zijn doorgebracht bij broedplaatsen van Boomvalken, was ik er tot voor kort evenmin in geslaagd een zonnend exemplaar op heterdaad te betrappen.

In 2000 veranderde dat. Nadat op 6 augustus van dat jaar een overvliegend paartje adulte Boomvalken boven de polders bij Steenberg (Noord-Brabant) was gezien, ontdekte ik op 27 augustus de vermoedelijke broedplaats. In een rij populieren hingen namelijk twee uitgevlogen jongen rond. Nu hadden deze Boomvalken de gewoonte om regelmatig op kaal akkerland te zitten. Vermoedelijk deden de jonge valken dit vanwege het wijde uitzicht, zodat prooibringende ouders tijdig konden worden gesignaleerd. Het observeren van het gedrag van uitgevlogen jongen werd op die manier een stuk eenvoudiger.

Daarom werd besloten op 10 september een tijdje bij de broedlocatie te posten. Met een telecoop was vanaf een nabijgelegen dijk alles goed te overzien. Wegens omstandigheden arriveerde ik pas om 10.15 uur op de uitkijkpost. Bij aankomst bleken beide juveniele Boomvalken inderdaad op een omgeploegd graanveld bij de populierenlaan te vertoeven. Gedurende mijn verblijf brachten beide oudervogels enkele prooien welke door de jongen eveneens op de akker werden opgepeuzeld. Rond 11.00 uur, de zon scheen tamelijk uitbundig en de temperatuur was opgelopen tot *c.* 20°C, spreidde één van de jongen beide vleugels en staart, waarbij een positie loodrecht op de zonnestralen werd ingenomen. Dit gedrag werd, afgewisseld met tussenpozen waarbij vleugels en staart waren dichtgevouwen, gedurende zo'n 15 minuten volgehouden. Het zonnebaden werd meestal in staande houding uitgevoerd, maar soms ook met de buik plat op de grond. In de uren daarna vonden geen soortgelijke waarnemingen meer plaats. De jongen zaten namelijk steeds minder op de akker en prefereerden het luchtruim, op jacht naar insecten. Om 13.30 uur hield ik het dan ook maar voor gezien.

Summary: Fledgling Hobby *Falco subbuteo* taking sunbath

On 10 September 2000, a fledgling Hobby took a sunbath while sitting on the ground and waiting for the adults to arrive with food. By 11.00 hr the temperature had risen to c. 20°C. One of two fledglings spread its wings and tail, turning its back towards the sun. This posture was mostly performed while standing, occasionally also while lying flat on the ground. Sunning took some 15 minutes, interspersed with short periods of folding wings and tail.

Literatuur

Bijlsma R. 1980. De Boomvalk. Kosmos, Amsterdam/Antwerpen.

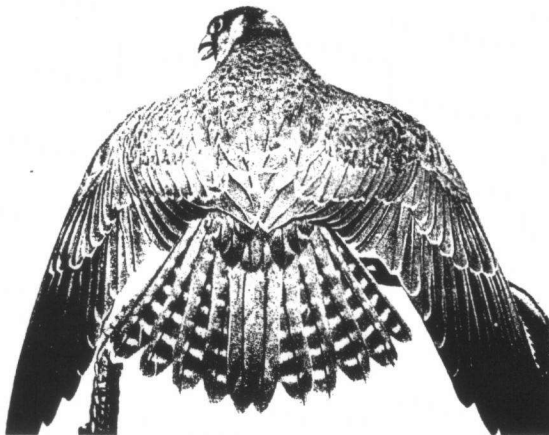
Bijlsma R.G., van den Brink B., Koks B., Poschkens R. & de Vlaming P. 1999. Zon-gedrag van Grauwe Kiekendief *Circus pygargus*, Havik *Accipiter gentilis*, Sperwer *A. nisus* en Buizerd *Buteo buteo*. De Takkeling 7: 107-112.

Chapman A. 1999. The Hobby. Arlequin Press, Chelmsford.

Fiuczynski D. 1987. Der Baumfalke. Ziemsen Verlag, Wittenberg Lutherstadt.

Adres: Robijndijk 42, 4706 LW Roosendaal.

Naschrift Rob Bijlsma: in de serie *Die Vögel Mitteleuropas in allen Lebens- und Entwicklungsstufen photographisch aufgenommen und in ihrem Seelenleben bei der Aufzucht vom Ei ab beobachtet* van Oskar en Magdalena Heinroth, inspiratiebron van onder meer Konrad Lorenz en Niko Tinbergen, staat een foto van een zonnebadende Boomvalk (zie hieronder). Toen ik De Boomvalk schreef (1979), kende ik de boeken van de Heinroth's nog niet. Achteraf gezien een gemis, omdat hierin veel meer staat dat aan de aandacht van vogelaars en biologen is ontsnapt.

Zonnende Boomvalk (uit Heinroth & Heinroth, deel II: 161). *Sunning Hobby*.